

«каркас» та візуально-комунікаційна «тканина». Візуально-комунікаційний «каркас» – це основний засіб виявлення і формування візуально-комунікаційного середовища сучасного міста, який чітко виявляє ієрархію композиційних осей та візуально-комунікаційних вузлів. Візуально-комунікаційна «тканина» – це ті інформаційні елементи, візуальні засоби та об'єкти, що нанизуються на візуально-комунікаційний «каркас» міста. Розвиток візуально-комунікаційного середовища, адаптивного до потреб користувачів, відбувається разом з впровадженням інноваційних засобів, пристроїв та технологій. Але разом з тим таке середовище гармонійно поєднується з існуючою історично-складеною структурою міста.

Сьогодні архітектура стає не тільки реальністю, яку ми бачимо, але вона стає живим організмом, який ми сприймаємо всіма органами почуттів. Комп'ютерні технології активно впроваджуються в архітектуру, що сприяє створенню унікальної візуально-комунікаційної тканини міста. Ця тканина є не просто трансформованою системою, а гнучкою, здатною змінюватися в режимі реального часу і пристосовуватися до запитів людини та різних процесів його життєдіяльності.

Візуально-комунікаційне середовище – це складна багаторівнева система взаємозв'язку візуально-комунікаційного «каркасу» та візуально-комунікаційної «тканини», які сформовані засобами і методами інтерактивних технологій. Це унікальне середовище вимагає особливої уваги: воно представляє знакову і текстову інформацію в новому вигляді, укладаючи її в штучні цифрові програмні візуальні оболонки. Тому вивчення цього середовища безумовно актуально і вимагає глибоких професійних досліджень, що можливо вирішити тільки на основі розробленого комплексного візуально-комунікаційного генерального плану міста.

Окунєва О. Б., асп.

Харківська державна академія дизайну та мистецтв

ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ СИСТЕМИ ПАРТИСИПАЦІЇ В ПЛАНУВАННІ МІСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ

Останнім часом в Україні можна відчутти небачене досі піднесення громадського активізму, зокрема в сфері розвитку міст. Усе частіше з'являються новини про реалізовані громадами проекти, про успішні низові ініціативи, про вдалий краудфандинг для міського благоустрою і так далі. В той же час збільшується і кількість скандальних історій проектів, які лобіюються владою і про які не знає, або на які не може впливати місцева громада. Подібна активність зумовлена, в першу чергу, початком розвитку громадянського суспільства, про яке в Україні настільки широко заговорили лише в останні кілька років.

17 – 18 червня 2016 року у Львові відбулася конференція «Партисипативні практики в урбаністиці, бюджетуванні, культурі», організована Інститутом міста (Львів) та Аналітичним центром CEDOS, на якій, зокрема, Вікторія Середя, доцент Українського католицького університету, презентувала тематичне дослідження, проведене у 2015 році (рис. 1). Це дослідження підтверджує зв'язок між подіями в Україні 2013-2014 рр. та формуванням проактивної позиції громадян. Це лише підтверджує молодість подібних явищ.

Щодо європейських реалій, то, наприклад, 30 німецьких міст використовують партисипацію при кожній забудові, а з листопада 2015 року Штутгартський університет пропонує ступінь магістра в галузі громадянської участі. Представниками віденського проект-бюро «Штадтланд» була озвучена інформація про наявну в Австрії правову базу – закон про територіальне планування, який дає можливість людям брати участь в процесі планування. Тобто коли архітектори, чи будь-хто, хто робить проект, зобов'язані запитати людей, чи є у них якісь побажання або бачення, чи є що-небудь неприйнятне. У Швейцарії взагалі кожне бодай трохи значне рішення приймається лише за результатами референдумів. Проектанти зобов'язані отримати від громади офіційне схвалення майбутнього проекту, без виконання цієї умови забудовники не мають права приступати до виконання робіт. Схожа за змістом нормативна база є і в інших країнах Європи, на які варто рівнятись принаймні у питанні міського дизайну. І якщо поки про створення відповідного законодавства в Україні говорити ще рано, сьогодні у нас починають з'являтися громадські об'єднання, урбаністичні студії, ініціативи та заходи, присвячені участі в містоплануванні та дизайні публічних просторів, консультаційні органи та аналітичні центри, що свідчить про важливість, актуальність та неминучість процесів партисипації при проектуванні міських громадських просторів.

Маючи досвід західних країн, в Україні також починає розвиватись культура участі, яка трансформує уявлення про місто як об'єкт спільного використання. Наприклад, 10 – 12 грудня 2015 року відбувся проектний семінар «Право на місто». Результатом його роботи стали принципи залучення громади до прийняття рішень щодо просторового розвитку міста, зафіксовані в маніфесті, а також пропозиції щодо залучення міських громад у процес розроблення містобудівної документації та інструкції для локальних ініціатив, що стосуються вирішення міського простору на рівні громад. Проте, за оцінкою фахівців, повинно пройти ще 10 – 20 років, щоб в Україні почали займатися громадськими просторами в повному обсязі та по всій країні: люди повинні накопичити грошовий капітал, який вони зможуть вкласти у поліпшення спільних просторів, і саме міське життя повинно змінитись. Поки для України урбаністика – модна «хіпстерська» тема, в той час, як у США вже 50 років при кожному університеті є департамент, який досліджує проблеми міського планування.